

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองที่มีต่อแรงงูใจภายในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิต พิบูลบำเพ็ญ มหาวิทยาลัยบูรพา ปีการศึกษา 2545 เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ประเภทสองตัวประกอบ แบบวัดซ้ำหนึ่งตัวประกอบ (two-factor experiment with repeated measures on one factor) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตพิบูลบำเพ็ญ คัดเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนดแล้ว ทำแบบวัดแรงงูใจภายในการเรียนรู้ คัดเลือกนักเรียนที่ตอบแบบวัดแรงงูใจภายในในระดับคะแนนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 สอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมการทำกิจกรรม ได้จำนวน 14 คน ผู้วิจัยจึงทำการสุ่มอย่างง่ายอีกครั้ง ได้ 12 คน และสุ่มอย่างง่ายแบ่ง (simple random sampling) เป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 6 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบวัดแรงงูใจภายในการเรียนรู้ฉบับนักเรียน ได้ค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ระดับ 0.83 และโปรแกรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

กลุ่มตัวอย่างได้รับการฝึกโปรแกรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง จำนวน 10 ครั้ง ๆ ละ 45-60 นาที และได้รับการประเมินผลแรงงูใจภายในการเรียนรู้ด้วยตนเอง 3 ระยะ คือ ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม (repeated-measures analysis of variance : one between-subjects variable and one within-subject variable) การศึกษาครั้งนี้มีสมมุติฐานของการวิจัย ดังนี้

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะของการทดลอง
2. นักเรียนที่ได้รับ โปรแกรมการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองมีแรงงูใจภายในการเรียนรู้ด้วยตนเองหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม
3. นักเรียนที่ได้รับ โปรแกรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองมีแรงงูใจภายในการเรียนรู้ด้วยตนเองระยะติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุม
4. นักเรียนที่ได้รับ โปรแกรมการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองมีแรงงูใจภายในการเรียนรู้ด้วยตนเองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

5. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองมีแรง
 จูงใจภายในการเรียนรู้ด้วยตนเองระยะติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลอง

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล เสนอผลตามสมมติฐาน ดังต่อไปนี้

1. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนที่ได้รับฝึกโปรแกรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองมีแรงจูงใจภายในการเรียนรู้ด้วยตนเองในระยะหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนที่ได้รับการฝึกโปรแกรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองมีแรงจูงใจภายในการเรียนรู้ด้วยตนเองในระยะติดตามผลแตกต่างกับกลุ่มควบคุมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. นักเรียนที่ได้รับการฝึก โปรแกรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองมีแรงจูงใจภายในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ระยะหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. นักเรียนที่ได้รับการฝึกโปรแกรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองมีแรงจูงใจภายในการเรียนรู้ด้วยตนเองในระยะติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้อภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐาน ดังนี้

1. การทดสอบปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลอง กับระยะเวลาของการทดลองมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลองมีผลต่อแรงจูงใจภายในการเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ ก่อนการทดลองของกลุ่มที่ได้รับการฝึกโปรแกรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง และกลุ่มควบคุม มีค่าคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจภายในการเรียนรู้ด้วยตนเองไม่แตกต่างกัน แต่ในระยะหลังการทดลองและติดตามผล ได้ผลที่ต่างกันออกไปคือ กลุ่มที่ได้รับการฝึก โปรแกรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง มีแรงจูงใจภายในการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงขึ้น ดังตารางที่ 4 ทั้งนี้เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้

กลุ่มที่ได้รับการฝึกโปรแกรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง ได้รับการส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความสามารถ ความสนใจที่เกิดจากภายใน สามารถส่งเสริมได้ กล่าวคือนักเรียนจะมีความสนใจที่จะคงทนในกิจกรรมที่เขาารู้สึกว่าตนมีความสามารถต่อกิจกรรมที่เขาเกิดความพึงพอใจในตนเอง เกิดความพอใจในการตั้งเป้าหมาย และเมื่อบรรลุตามเป้าหมายย่อมสามารถสร้างความสนใจภายในได้ เกิดความท้าทาย และอยากจะทำสำเร็จ ซึ่ง แบนดูรา (Bandura, 1997) กล่าวว่า ความสนใจที่เกิดขึ้นจากภายใน (intrinsic interest) สามารถส่งเสริมได้โดยผ่านกระบวนการการรับรู้ความสามารถของตนเอง และปฏิกิริยาที่มีต่อตนเองในด้านความรู้สึก ส่วนกลุ่มควบคุม มีความแตกต่างกันตามช่วงระยะเวลาของการทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนดิกาล สุวรรณชัย โษนิค (2542, หน้า 109) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์กับการฝึกเทคนิคการหยุดความคิดเพื่อลดความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลอง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พนมพร เลขะเจริญ (2532, หน้า ก-ข) ศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการงดสูบบุหรี่ต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของคณาจารย์ทั้งด้านความรู้เรื่องบุหรี่ ความคาดหวังในการงดสูบบุหรี่การปฏิบัติตัวเกี่ยวกับการงดสูบบุหรี่จำนวนบุหรี่ที่สูดต่อวัน หลังการทดลองพบว่า คะแนนความคาดหวังในการสามารถของตนเองในการงดสูบบุหรี่ และคะแนนการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับการงดสูบบุหรี่มีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกในระดับต่ำ-ปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จึงสรุปได้ว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการฝึกโปรแกรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองมีแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ด้วยตนเองเพิ่มขึ้น จากเหตุผลดังกล่าวจึงสรุปได้ว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับช่วงเวลาของการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. คะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจภายในเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนที่ได้รับการฝึกโปรแกรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง ในระยะหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม ดังตารางที่ 3 ภาพที่ 7 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้เนื่องจาก การรับรู้ความสามารถของตนเองและพึงพอใจในตนเองขึ้นอยู่กับความสนใจในกิจกรรม เรื่องความท้าทาย เกือบทุกกิจกรรมสามารถก่อให้เกิดความสนใจจากภายในได้ โดยการเลือกความท้าทายให้เหมาะสมกับระดับความสามารถตามการรับรู้ของบุคคลนั้น และการได้รับข้อมูลย้อนกลับ (Csikszentmihaili, 1979) เมื่อนักเรียนรับรู้ถึงความสามารถของตนเองในการทำกิจกรรมต่างๆ อย่างถ่องแท้แล้ว การที่ได้รับการฝึกพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองเพิ่มขึ้น เป็นผลให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมทาง

สังคม ให้นักเรียนรู้สึกว่า มีความสามารถ มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความเป็นอิสระจากแรงกดดัน จาการางวัด และการควบคุม จะเป็นตัวช่วยส่งเสริมแรงงูใจภายใน และในที่สุดจะส่งผลต่อ พฤติกรรมที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งโปรแกรมครอบคลุมด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ ความต้องการสิ่ง ที่ท้าทาย ความสนใจเพติดเพติน ความเป็นตัวของตัวเอง ความต้องการมีความสามารถ และความ มุ่งมั่น ในการทำกิจกรรมยิ่คนักเรียนที่มีแรงงูใจภายในการเรียนรู้ด้วยตนเองต่ำ ผู้วิจัยเน้นการจัด กิจกรรมโดยฝึกให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ความสามารถของตนเอง ความต้องการ ความมุ่งมั่น รวมถึงเป้าหมายที่เด่นชัดของตนเอง ดังที่ ไวท์ (White, 1992) กล่าวว่า ความตั้งใจ การรับรู้ ความคิด การสื่อสาร ที่ร่วมกันส่งผลให้แสดงพฤติกรรมจัดการกับสิ่งแวดล้อมอย่างมี ประสิทธิภาพด้วย ไวท์ เรียกว่า แรงงูใจที่เกิดจากความสามารถแห่งตนเอง หรือ แรงงูใจใฝ่สามารถ ซึ่งจะชี้นำแบบพฤติกรรมของบุคคลอย่างมีทิศทาง

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ มนติชา มณีเลิศรัตน (2536, หน้า ก-ข) ที่ศึกษาผลของการ ให้โปรแกรมพัฒนาความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกัน โรคเอดส์ของนักเรียน หลักระดับอาชีวศึกษาในกลุ่มเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับ โปรแกรมพัฒนา ความคาดหวังในความสามารถของตนเองสูงขึ้นกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ จากการสังเกตของผู้วิจัย พบ ว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกโปรแกรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองในระยะหลังการทดลอง นักเรียนเกิดความเข้าใจ ความต้องการของตนเอง ความสนใจ ความเป็นตัวของตัวเอง เพิ่มขึ้น โดย จากแบบสังเกตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และจากการให้นักเรียนสรุปความเข้าใจในการทำกิจกรรมทุกครั้ง และประกอบกับคะแนนจากแบบวัดแรงงูใจภายในตนเองหลังการทดลองสูงขึ้น

สรุปได้ว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการฝึก โปรแกรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถ ของตนเองมีแรงงูใจภายในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในระยะหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

3. คะแนนเฉลี่ยแรงงูใจภายในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เข้ารับการฝึกโปรแกรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองกับกลุ่มควบคุมในระยะติดตามผล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตาราง 7 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า แรงงูใจภายในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนที่ได้เข้าร่วมการฝึก โปรแกรมพัฒนาการรับรู้ความ สามารถของตนเองกับกลุ่มควบคุม ในระยะติดตามผลแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากการพิจารณา จากสมมติฐานข้อที่ 2 ที่พบว่าแรงงูใจภายในการเรียนรู้ด้วยตนเองระยะหลังการทดลองของกลุ่ม ทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม เพราะว่าได้รับ โปรแกรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง ส่วน ในระยะติดตามผลนั้น กลุ่มควบคุมไม่ได้รับ โปรแกรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง จึงทำ ให้แรงงูใจภายในการเรียนรู้ด้วยตนเองในระยะติดตามผลของกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรพินทร์ ชูชม (2543) ได้ศึกษา

นักเรียนที่มีแรงจูงใจภายในจะได้รับประโยชน์ในการเรียนรู้ ถ้าใช้กลยุทธ์ในการเรียน โดยจะจัดระบบการตั้งคำถามขึ้นด้วยตนเองในขณะที่นักเรียนที่มีแรงจูงใจภายนอกไม่ได้รับประโยชน์มากนักจากการเรียนรู้ โดยการจัดระบบการตั้งคำถามขึ้นด้วยตนเอง ซึ่งงานวิจัยได้เสนอแนะให้เห็นถึงความสำคัญของการพิจารณาทั้งแรงจูงใจและการใช้กลยุทธ์ในการเรียนรู้ในการอ่านเพื่อความเข้าใจในเรื่อง อย่างที่ แบนดูรา (Bandura, 1997) กล่าวว่า ความสนใจที่เกิดจากภายใน (intrinsic interest) เป็นสิ่งที่สามารถส่งเสริมได้ โดยผ่านกระบวนการการรับรู้ความสามารถของตนเองนั่นเอง ซึ่งแรงจูงใจภายในต้องสร้างอย่างต่อเนื่อง และให้เกิดกระบวนการพัฒนาตลอดเวลา โดยไม่เน้นที่แรงจูงใจภายนอก อย่างเช่น รางวัลต่างๆ เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคล จึงทำให้ระบอบติดตามผลของกลุ่มทดลอง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังนั้นสรุปได้ว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกโปรแกรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง ควรจะได้รับโปรแกรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดแรงจูงใจภายในตัวนักเรียน เพราะการเสริมสร้างและพัฒนาแรงจูงใจภายในจะเกิดขึ้นได้ต้องใช้เวลา ยาวนานและมีต่อเนื่อง

4. คะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนที่ได้รับการฝึกโปรแกรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองในระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตาราง 6 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 ทั้งนี้เนื่องจาก เมื่อเริ่มการทดลองนักเรียนจะได้รับการฝึกโปรแกรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง ซึ่งขั้นตอนของโปรแกรม ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยการประยุกต์ตามทฤษฎีความสามารถของตนเองของแบนดูรา (Bandura, 1997) มีแนวทางในการให้นักเรียนรู้จักการเห็นประสบการณ์ของผู้อื่นที่ประสบความสำเร็จ ความสำเร็จจากการกระทำด้วยตนเอง การกระตุ้นเร้าทางอารมณ์ และการจูงใจด้วยคำพูด และมีกรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง ข้อมูลที่เป็นปัญหา ข้อโต้แย้ง การให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ รู้จักคิดอย่างสมเหตุสมผล เกิดการเรียนรู้ตามความสามารถของตนเองที่มีอยู่ภายใน เข้าใจตนเองในเรื่องความสามารถ ความต้องการความสนใจในกิจกรรมที่ตนเองต้องการเรียนรู้ การตั้งเป้าหมายในชีวิต รวมทั้งนักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ก่อให้เกิดทักษะในการคิด เกิดความกระตือรือร้นในการคิด ซึ่งแบนดูรา (Bandura, 1997) กล่าวว่า ใจว่า ความสนใจที่เกิดจากภายใน (intrinsic interest) สามารถส่งเสริมได้โดยผ่านกระบวนการการรับรู้ความสามารถของตนเอง และปฏิกิริยาที่มีต่อตนเองในด้านความรู้สึก กล่าวคือบุคคลจะมีความสนใจที่คงทนในกิจกรรมที่เขาารู้สึกว่าตนเองมีความสามารถ และกิจกรรมที่เขาเกิดความพึงพอใจในตนเอง และขั้นตอนในการทดลองนั้น กลุ่มที่ได้รับการฝึกโปรแกรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นการฝึกฝนให้นักเรียนเกิดทักษะในการใช้

กระบวนการคิด ตาม 5 ขั้นตอน ของการรับรู้ความสามารถของตนเอง สามารถให้นักเรียนเกิดการ เรียนรู้ตามความสามารถของตนเอง เกิดความเข้าใจเด่นชัดยิ่งขึ้นถึงการรับรู้ถึงความสามารถของ ตนเอง ซึ่งช่วยให้นักเรียนสามารถตัดสินใจได้ดีขึ้นอย่างสมเหตุสมผล และมีประสิทธิภาพในการ วางเป้าหมายของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ (Lock & Latham, 1990) กล่าวว่า ความพึงพอใจที่เกิด จากการบรรลุเป้าหมาย จะทำให้เกิดความสนใจภายใน การบรรลุเป้าหมายย่อมสามารถสร้างความ สนใจภายในได้ เด็กที่บรรลุเป้าหมายที่ท้าทาย จะพัฒนาความรู้สึกว่า ตนเองมีความสามารถ และมีความสนใจ (Malone, 1981) กล่าวว่า เมื่อบุคคลมีเป้าหมายที่ท้าทาย และบุคคลทำได้สำเร็จ ตามที่ระดับที่ตั้งไว้เขาจะรู้สึกพอใจ

เวลาที่ใช้ในการเข้าร่วมโปรแกรมอย่างต่อเนื่องถึง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน รวม ทั้งสิ้น 10 ครั้ง ช่วยให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมกระบวนการรับรู้ถึงความสามารถของตนเองอย่าง ต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ ด้วยเหตุผลดังกล่าวส่งผลให้ค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจภายในการเรียนรู้ ด้วยตนเองของนักเรียนระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง ซึ่งเหตุผลดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของแมคคูลี เรท และ ดันแคน (McAuley, Wraith & Duncan, 1991) ซึ่ง ได้วิจัยเพื่อทดสอบข้อสมมติฐานของเบนดูรา (1986) ที่ว่า ระดับการรับรู้ความสามารถของตนเอง ที่แตกต่างกันจะส่งผลต่อแรงจูงใจภายในที่แตกต่างกัน และศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างระดับ ของการรับรู้ความสำเร็จ และความสามารถส่วนบุคคลกับแรงจูงใจภายในในการทำกิจกรรม แอโรบิกของนักศึกษามหาวิทยาลัย โดยในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยใช้แบบสำรวจแรงจูงใจภายใน (the intrinsic motivation inventory) ซึ่งประกอบด้วย 5 มิติ คือ ความสนใจ-ความสนุก ความ สามารถตามการรับรู้ ความพยายาม ความกดดัน-ความเครียด และการเลือกได้ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่รับรู้ความสามารถของตนเอง จะสนุกในการออกกำลังกายแบบแอโรบิกมากกว่าการใช้ความ พยายาม มีความกดดัน-ความเครียดมากกว่า และรู้สึกว่าคุณมีความสามารถมากกว่า ส่วนการ วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยพหุคูณแบบลำดับขั้น พบว่า การรับรู้ถึงความสำเร็จ และการรับรู้ความสามารถของ ตนเองทำนายแรงจูงใจภายในได้ร้อยละ 38.8 โดยที่การรับรู้ถึงความสำเร็จทำนายได้มากกว่าการรับ รู้ความสามารถของตนเอง

เมื่อนักเรียนได้รับประสบการณ์จากการจัดกิจกรรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตน เองแล้ว เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน เกิดความเข้าใจ อย่างที่ วิลาศลักษณ์ ชั่วถลลธิ (2542) กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองจะเป็นตัวกำหนดว่าบุคคลจะแสดงพฤติกรรมอย่างไร ซึ่งการรับ รู้ความสามารถของตนเองจะเป็นตัวกำหนดในเรื่อง กระบวนการรู้คิด (cognitive process) ซึ่งการรับรู้ ความสามารถของตนมีผลกระทบต่อแบบแผนการคิดที่สามารถส่งเสริม หรือป้อนผลการปฏิบัติ งานได้ คนที่มีความเชื่อในความสามารถของตนเองสูง จะมองสถานการณ์ที่เขาได้พบว่าเป็นโอกาส

เขาจะมองความสำเร็จเป็นที่ตั้ง กระบวนการจูงใจ (motivation process) ความสามารถที่จะจูงใจตนเอง และกระทำตามเป้าหมายจะมีพื้นฐานมาจากกระบวนการคิด กระบวนการด้านความรู้สึก (affective process) การรับรู้ความสามารถของตนเอง สามารถมีผลต่อสถานการณ์ทางอารมณ์ โดยผ่านการควบคุมตนเองทางด้านการคิด ความเชื่อในความสามารถของตนเองมีอิทธิพลต่อความสนใจ กระบวนการเลือก (selection Process) กล่าวว่า บุคคลที่มีแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงกิจกรรมและสภาพการณ์ที่เขาเชื่อว่ายากเกินความสามารถของเขา บุคคลจะทำกิจกรรมและเลือกสิ่งแวดล้อมที่เขาแน่ใจว่า มีความสามารถที่จะจัดการได้ ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง จะเลือกกิจกรรมที่ยังมีความท้าทาย ซึ่งกระบวนการทั้ง 4 โดยปกติจะทำงานร่วมกันมากกว่าแยกจากกันในการดำเนินการกำกับพฤติกรรมมนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจูดีพัฒนา สงบภายใน (2533, หน้า ก-ง) ได้ศึกษาผลของการกำกับตนเองต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ สูง ปานกลาง ต่ำ ระดับ 20 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลอง มีคะแนนความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเองและคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ภายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนทรา เลียงเชวงวงศ์ (2541) ศึกษาผลของการให้ความรู้ด้านสุขภาพและส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อแบบแผนการดำเนินชีวิตต่อผู้ป่วยโรคหลอดเลือดหัวใจ ผลการทดลองพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีแบบแผนการดำเนินชีวิตภายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยสรุปนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการฝึกโปรแกรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองในระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ค่าคะแนนเฉลี่ยความแรงจูงใจภายในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ที่ 2 ที่ได้รับการฝึกโปรแกรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง ในระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 9 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5 ทั้งนี้เนื่องจากโปรแกรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นโปรแกรมที่มีเป้าหมายเพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดกระบวนการรู้คิด (cognitive process) กระบวนการรับรู้ความสามารถของตนเอง (affective process) กระบวนการเลือก (select process) และกระบวนการจูงใจ (motivation process) (วิลาศลักษณ์ ชั่ววลี, 2542) ซึ่งเป็นกระบวนการที่นำไปสู่ข้อสรุปที่สมเหตุสมผลที่ครอบคลุมกระบวนการรับรู้ความสามารถของตนเองทั้ง 4 องค์ประกอบดังที่กล่าวมาแล้วในข้อที่ 2 ซึ่งเป็นกระบวนการชัดเจนและเป็นวิทยาศาสตร์ นักเรียนที่เข้ารับฝึกโปรแกรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง จะต้องผ่านขั้นตอนของการนิยามปัญหา การเข้าใจตนเอง มองหาจุดสนใจ และความต้องการกระทำสิ่งที่ท้าทายความสามารถของตนเอง ซึ่งส่งเสริมให้นัก

เรียนสามารถทำความเข้าใจกับสถานการณ์ที่ปรากฏว่าคืออะไร เพื่อนำไปสู่การเลือกที่สมเหตุสมผล รวมถึง สามารถประเมินทางเลือกให้กับตนเองได้ว่าดี หรือเหมาะสมเพียงใด อันเป็นแนวทางที่จะดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข เมื่อเราทิ้งระยะในการติดตามผลออกไป 2 สัปดาห์ แล้วหลังการติดตามผลในกลุ่มทดลองทดลอง ก็ขึ้นอยู่กับเวลา ความคงทนของการรับรู้ความสามารถของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราณี นัยประบุร (2541) ได้ศึกษาผลการให้คำปรึกษากลุ่มทฤษฎีพิจารณาเหตุผลและอารมณ์และการใช้โปรแกรมการพัฒนาความคาดหวังในความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบในการเข้าชั้นเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตร ชั้นที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า การให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ และการใช้โปรแกรมการพัฒนาความคาดหวัง ในความสามารถของตนเองสามารถเพิ่มพฤติกรรมความรับผิดชอบในการเข้าชั้นเรียนของนักเรียนในระยะติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยพบว่าโปรแกรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองมีผลต่อแรงจูงใจภายในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตพิบูลบำเพ็ญ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้จริง ผู้วิจัยขอเสนอแนะว่า

1. ควรนำโปรแกรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้ มีความเข้าใจต่อตนเองมากยิ่งขึ้น สร้างแรงจูงใจภายในตนเองเพิ่มขึ้น และให้มีความคงทนตลอดไป
2. จากผลการวิจัยที่พบว่าในระยะติดตามผล กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าในการให้โปรแกรม ควรจะมีการให้อย่างต่อเนื่องไปจนกว่าจะเกิดพฤติกรรมที่ต้องการอย่างชัดเจน เพื่อจะได้พัฒนาแรงจูงใจภายในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนสูงขึ้นเนื่องจากการจะให้เกิดแรงจูงใจภายในนั้น สิ่งที่พัฒนาได้ยาก

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. การทำวิจัยในเรื่องการใช้โปรแกรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองที่มีต่อแรงจูงใจภายใน ควรเพิ่มระยะเวลาในการทดลอง จำนวนครั้งของการทดลองเพื่อให้เกิดความคงทนของโปรแกรมยิ่งขึ้น
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการรับรู้ความสามารถของตนเองที่มีต่อแรงจูงใจภายในการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับอื่น ๆ

3. ควรศึกษาในลักษณะเช่นนี้กับกลุ่มประชากรอื่น เช่น พนักงานโรงงานอุตสาหกรรม พนักงานของรัฐ และวิสาหกิจ เพื่อเป็นแนวทางให้เกิดความเข้าใจในความสามารถของตนเอง และวิธีการสร้างแรงจูงใจภายใน เพื่อพัฒนาระบบงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. ควรทำการวิจัย การสร้างแรงจูงใจภายในตนเองในงานวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อจะได้เสริมสร้างแรงจูงใจได้คงทนและอยู่นาน

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University